

Порядок надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва

Відповідно до Порядку надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. № 28 зі змінами та доповненнями (далі – Порядок), фінансова державна підтримка надається з метою:

- 1) розвитку підприємництва, зокрема сприяння розвитку суб'єктів підприємництва, збільшення обсягів виробництва, експорту, імпортозаміщення, високотехнологічного виробництва, енергоефективності, впровадження інновацій, а також сприяння створенню нових робочих місць та підприємств, поверненню трудових мігрантів до України;
- 2) запобігання виникненню та поширенню, локалізації та ліквідації спалахів епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (крім суб'єктів великого підприємництва), а також для запобігання та подолання їх наслідків, у тому числі від встановленого Кабінетом Міністрів України карантину та обмежувальних заходів, пов'язаних з поширенням на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2;
- 3) рефінансування існуючої заборгованості в банках України за кредитами суб'єктів підприємництва (крім суб'єктів великого підприємництва);
- 4) фінансування суб'єктів підприємництва - сільськогосподарських товаровиробників для провадження сільськогосподарської діяльності на період воєнного стану та протягом шести місяців після його припинення чи скасування;
- 5) фінансування суб'єктів підприємництва (крім суб'єктів підприємництва, які здійснюють виробництво та/або реалізацію зброї) для запобігання російській агресії та подолання її наслідків, зокрема для задоволення потреб Збройних Сил, інших військових формувань, утворених відповідно до закону, та/або населення, постраждалого внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану, зокрема для переміщення підприємств з територій, що наближені до зони бойових дій або розташовані в ній, у безпечні регіони України. Не застосовуються до суб'єктів великого підприємництва, які здійснюють роздрібну торгівлю товарами, у структурі чистого доходу від реалізації яких (з урахуванням податку на додану вартість) не менше 60 % належать до продуктів харчування разом з алкогольними напоями та тютюновими виробами станом на 1 лютого 2022 р.

Державна підтримка надається через банки, що відповідають критеріям, визначеним у додатку до Порядку та підписали з Фондом розвитку підприємництва (далі – Фонд) договір про співробітництво за формою, затвердженою Фондом. Отримати позику за державною фінансовою програмою «Доступні кредити 5-7-9 %» можна в банку, які зазначені на [вебсайті Фонду](#): ПриватБанк, Укргазбанк, Ощадбанк, Укрексімбанк, Альянс, Банк Львів, ПУМБ, Райффайзен Банк, Таскомбанк, Восток, Кредобанк, Креді Агріколь, Альфа Банк, Глобус, Кредитвест, Мегабанк, ОТП Банк, Полікомбанк, АП Банк, Прокредит, Український капітал, Акордбанк, Конкорд, МТБ, Піреус банк МКБ, Асвіо банк, КІБ, Південний, Радабанк, Банк Кредит Дніпро, Метабанк, МІБ, Правекс Банк, Укрсиббанк, Скай банк, Альтбанк, Полтава-Банк, Кристалбанк, РВС Банк, Мотор-Банк.

Фонд перераховує кошти на рахунок умовного зберігання (ескроу), відкритий у відповідному уповноваженому банку, в сумі, погодженій Фондом, яка згідно з плановим

(прогнозним) розрахунком уповноваженого банку необхідна для сплати компенсації процентів на користь відповідних суб'єктів підприємництва протягом піврічного періоду кредитування. Перша сума авансування розраховується як прогнозна сума коштів, необхідних для сплати компенсації процентів за кредитами, які уповноважений банк планує надати суб'єкту підприємництва протягом піврічного періоду.

Умови надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва

Цілі, на які може видаватися кредит:

- придбання та/або модернізацію основних засобів суб'єктом підприємництва, за винятком придбання транспортних засобів (крім тих, що будуть використовуватися в комерційних та виробничих цілях);
- придбання нежитлової нерухомості, земельних ділянок (без права передачі такої нерухомості в платне або безоплатне користування третім особам);
- здійснення будівництва, реконструкції, ремонту у виробничих приміщеннях (крім офісних приміщень);
- придбання об'єктів права інтелектуальної власності, за договорами комерційної концесії (франчайзингу), пов'язаних із реалізацією суб'єктом підприємництва інвестиційного проекту;
- фінансування оборотного капіталу, що є частиною проекту (до 25% вартості проекту);
- інвестиційні цілі, пов'язані із провадженням суб'єктом підприємництва господарської діяльності з виробництва лікарських засобів та/або медичних виробів, та/або медичного обладнання, а також на цілі, пов'язані із здійсненням уповноваженим банком рефінансування заборгованості суб'єкта підприємництва за кредитом (кредитами)
- інвестиційні цілі, пов'язані із провадженням суб'єктом підприємництва господарської діяльності, та/або фінансування оборотного капіталу;
- рефінансування кредитів на вище зазначені цілі (до 31 травня 2022 р. суб'єкту підприємництва - сільськогосподарському товаровиробнику на придбання основних засобів та покриття будь-яких витрат, пов'язаних із провадженням сільськогосподарської діяльності).

Сума кредиту: 60 млн грн, крім:

- кредиту, що надається суб'єкту підприємництва, визначеному пунктом 8¹ Порядку, який не перевищує 1 млн. гривень;
- кредиту, що надається для реалізації мети надання державної підтримки, визначеної підпунктом 5 пункту 4 Порядку, торговельній компанії разом з учасниками групи пов'язаних з нею контрагентів, який не перевищує 1 млрд гривень.

Строк кредиту:

- До 5 років – для інвестиційних кредитів.
- До 3 років – для кредитів на фінансування оборотного капіталу.
- До 6 місяців – для кредитів на фінансування суб'єктів підприємництва - сільськогосподарських товаровиробників.
- До 1 року – для кредитів на фінансування суб'єктів підприємництва (крім суб'єктів підприємництва, які здійснюють виробництво та/або реалізацію зброї) для

запобігання російській агресії та подолання її наслідків, зокрема для переміщення підприємств з територій, що наближені до зони бойових дій або розташовані в ній, у безпечні регіони України.

Розмір власного внеску:

- не менше 10 % – для діючого бізнесу;
- не менше 15 % – для новоствореного бізнесу (стартапу).

*Приклад: Підприємство працює більше 1 року і бажає придбати обладнання на суму 1 млн грн. Відповідно до умов державної програми, підприємство може отримати кредит на суму до 900 тис. грн. Іншу частину суми - 100 тис. грн (10.00 % * 1 млн грн) підприємство повинне заплатити власними коштами. Наданий суб'єкту підприємництва кредит не може бути забезпечений заставою майнових прав за договором банківського вкладу за винятком випадку, коли кредит суб'єкту підприємництва надається у період дії воєнного стану та протягом 180 календарних днів після його припинення чи скасування.*

Розмір ставок та умови:

0 % річних:

- на посівну;
- на релокацію бізнесу, запобігання та подолання наслідків російської агресії (протягом дії воєнного стану на території України та протягом одного місяця після його припинення або скасування, після – 5 % річних);
- під держгарантії;
- для нових обігових кредитів;
- для нових інвестиційних кредитів, пов'язаних виключно з виробництвом лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання, а також на рефінансування заборгованості за кредитами, наданими на зазначені цілі;
- для рефінансування існуючої заборгованості за кредитами в банках.

3 % річних:

- для нових кредитів, виданих під 0% після закінчення 90 днів з дня відміни карантину і до завершення терміну кредиту;
- для кредитів, виданих на рефінансування існуючої заборгованості – з 01.04.2021 року і до завершення терміну кредиту.

5 % річних:

- для бізнесу з річним доходом до 50 млн грн за умови прийняття на роботу мінімум двох працівників протягом першого кварталу;
- для кредитів, розмір яких становить від 60 млн гривень до 1 млрд гривень, для торговельних компаній разом з учасниками групи пов'язаних з ними контрагентів.

7 % річних:

- для бізнесу з річним доходом до 50 млн грн, кожне нове робоче місце – зменшення або збільшення ставки на 0,5 % річних (мін. 5 % та макс. 7 % або 9% річних).

9 % річних:

- для бізнесу з річним доходом від 50 млн грн, кожне нове робоче місце – зменшення або збільшення ставки на 0,5 % річних (мін. 5. % та макс. 7 % або 9% річних).

12 % річних:

- для бізнесу з річним доходом від будь-якої діяльності, що не перевищує 50 млн грн та належить до категорії діючого бізнесу, не є учасником групи пов'язаних з ним контрагентів, крім суб'єктів господарювання, зареєстрованих у формі фізичних осіб - підприємців, кількість яких не може перевищувати п'яти осіб, протягом усього строку отримання державної підтримки. Може отримувати фінансову державну підтримку на інвестиційні цілі в національній валюті без застави майна (може бути забезпечений поручительством).

У період дії воєнного стану та протягом 180 календарних днів після його припинення чи скасування уповноважений банк має право виплачувати компенсацію процентів з рахунку умовного зберігання (ескроу) Фонду в разі часткового погашення суб'єктом підприємництва процентної заборгованості за кредитом, належної до сплати на відповідну дату. У такому разі компенсація процентів виплачується у розмірі, що є пропорційним сумі часткового погашення процентної заборгованості за кредитом.

Комісія за кредитом: може передбачати обов'язок суб'єкта підприємництва сплатити одноразову комісію уповноваженому банку за надання кредиту в розмірі не більше ніж **0,75 %** суми наданого кредиту.

Кредитний договір не може містити умови про сплату суб'єктом підприємництва уповноваженому банку інших комісій за надання та/або обслуговування кредиту, крім плати за отримання гарантії Фонду в розмірі не більше ніж 0,5 % річних суми заборгованості суб'єкта підприємництва за кредитом, а також плати за страхування ПрАТ "Експортно-кредитне агентство" фінансових ризиків за кредитним договором у розмірі страхового тарифу, передбаченого відповідним договором страхування та комісій, що покривають операційні витрати уповноваженого банку з обслуговування кредиту, які у сукупності за весь строк дії кредитного договору повинні становити не більше ніж 0,75 % суми наданого кредиту.

Можливі додаткові витрати:

- оцінка предмету застави;
- страховка предмету застави;
- нотаріальне оформлення предмету застави (у випадку необхідності);
- разова комісія за отримання кредиту та в подальшому комісія за покриття операційних витрат банку на обслуговування, супровід, моніторинг кредиту.

Державна гарантія:

- 50 % – для клієнтів від 12 місяців реєстрації;
- 80 % – для стартапів, суб'єктів мікро, малого та середнього підприємництва.

У період дії воєнного стану в разі порушення суб'єктом підприємництва умов кредитного договору виплата компенсації процентів призупиняється, але такий суб'єкт підприємництва не втрачає право на її отримання, яке може бути реалізовано відразу в момент погашення простроченої заборгованості за кредитом. У такому разі компенсація процентів виплачується за увесь прострочений період з урахуванням вимог абзацу шостого пункту 15 Порядку.

Рис.1. Алгоритм надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва за укладанням кредитного договору

Вимоги до позичальників:

- державна реєстрація бізнесу (юридична особа або фізична особа – підприємець);
- власник підприємства – фізична особа – резидент України;
- річний дохід від будь-якої діяльності до еквіваленту 50 млн євро (з урахуванням пов'язаних підприємств);
- розмір державної підтримки, отриманої за три роки – не більше еквівалента 200 тис. євро (з урахуванням пов'язаних підприємств), максимальна сума не більше 400 тис. євро з початку встановлення карантину і до кінця строку кредитного договору (у період воєнного стану обмеження суми державної підтримки, не застосовуються);
- наявність прибутку хоча б за один із двох останніх звітних років;
- реалістичний та обґрунтований бізнес-план для новостворених підприємств.

Для рефінансування існуючої заборгованості:

- забезпечення протягом строку отримання державної підтримки збереження мін. 50 % фонду оплати праці та 50 % персоналу порівняно зі станом на 1 березня 2021 р. (у разі наявності найманих працівників) (у період воєнного стану та протягом 180 календарних днів після його припинення чи скасування умова не застосовується)

Не можуть отримати державну підтримку, відповідно до ст. 13 Закону «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні»:

- кредитні організації, страхові організації, інвестиційні фонди, недержавні пенсійні фонди, професійні учасники ринку цінних паперів, ломбарди;
- нерезиденти України, за винятком випадків, передбачених міжнародними договорами України;

- здійснюють виробництво та/або реалізацію зброї, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, обмін валют;
- здійснюють надання в оренду нерухомого майна, що є одним з основних видів діяльності;
- визнані банкрутами або стосовно яких порушено справу про банкрутство;
- перебувають у стадії припинення юридичної особи або припинення підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця;
- подали завідомо недостовірні відомості та документи під час звернення за наданням державної підтримки;
- мають заборгованість перед бюджетом, Пенсійним фондом України, фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування;
- отримали державну підтримку з порушенням умов її надання або умов щодо цільового використання бюджетних коштів, що доведено в установленому порядку.

Обсяг фінансування за державною програмою «Доступні кредити 5-7-9%»

За інформацією Міністерства фінансів з моменту початку державної програми - суб'єкти підприємництва станом на 16.05.2022 р. отримали від уповноважених банків 40 486 кредитів на загальну суму 110,1 млрд грн. З них:

- 10,25 млрд грн підприємці отримали на інвестиційні цілі;
- 58,16 млрд грн – у якості антикризових кредитів;
- 25,35 млрд грн були видані в якості рефінансування попередньо отриманих кредитів;
- 13,71 млрд грн – кредити для с/г виробників, передусім, на інвестиційні цілі;
- 2,61 млрд грн – антивоєнні кредити.

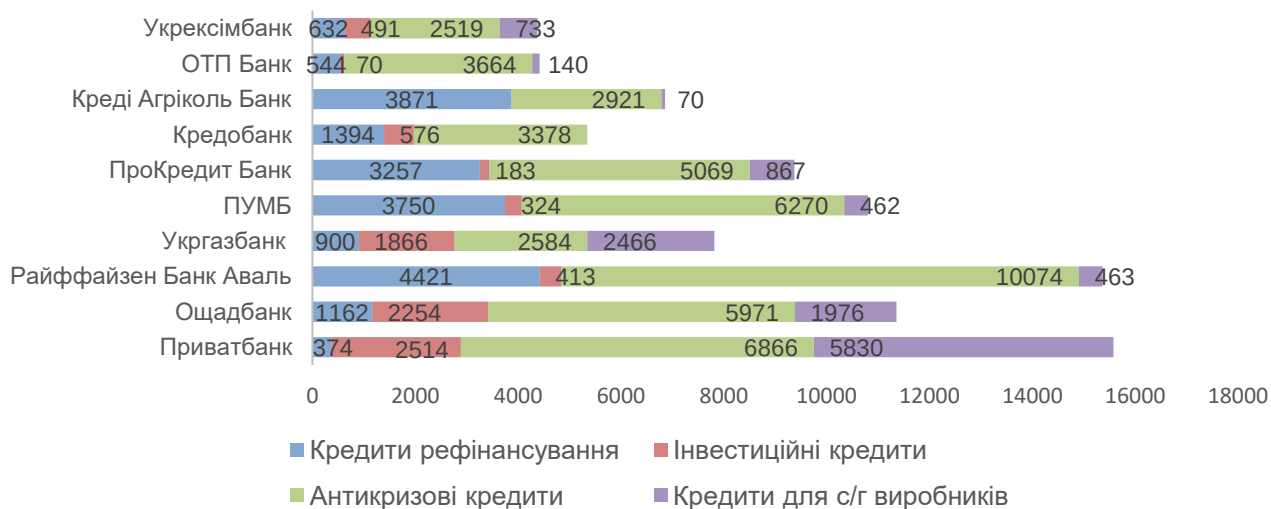

Рис.2. Розподіл кредитних договорів у розрізі цілей кредитування на основі даних Міністерства фінансів України, млн грн

Порядок надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва за договорами фінансового лізингу

Відповідно до Порядку надання фінансової державної підтримки підприємництва за договорами фінансового лізингу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. № 28 зі змінами та доповненнями (далі – Порядок), фінансова державна підтримка надається з **метою**:

1) розвитку підприємництва, зокрема сприяння розвитку суб'єктів підприємництва, збільшення обсягів виробництва, експорту, імпортозаміщення, високотехнологічного виробництва, енергоефективності, впровадження інновацій, а також сприяння створенню нових робочих місць та підприємств, поверненню трудових мігрантів до України (крім суб'єктів великого підприємництва);

2) для запобігання та подолання наслідків від встановленого Кабінетом Міністрів України карантину та обмежувальних заходів, пов'язаних з поширенням на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (далі - обмежувальні заходи) (крім суб'єктів великого підприємництва);

3) фінансування суб'єктів підприємництва - сільськогосподарських товаровиробників для провадження сільськогосподарської діяльності на період дії воєнного стану та протягом шести місяців після його припинення чи скасування;

4) фінансування суб'єктів підприємництва для забезпечення пасажирського та/або вантажного перевезення на період дії воєнного стану в Україні.

У програмі можуть взяти участь суб'єкти підприємництва, зокрема:

- мікропідприємництва, малого, середнього та великого підприємництва - резидент України: фізична особа - підприємець, зареєстрована в установленому законом порядку; юридична особа, кінцеві бенефіціарні власники (контролери) якої є фізичними особами - резидентами України; сільськогосподарський товаровиробник.

Тип предмета лізингу:

- Нерухомість;
- Вантажні транспортні засоби, автобуси, транспортні засоби спеціального призначення;
- Техніка для сільського господарства;
- Легкові транспортні засоби, які використовуються в комерційних та виробничих цілях;
- Промислове обладнання, дорожньо-будівельна техніка та інші предмети фінансового лізингу.

Група 1 суб'єктів підприємництва:

- **цільове призначення лізингу:** сприяння розвитку суб'єктів підприємництва, збільшення обсягів виробництва, експорту, імпортозаміщення, високотехнологічного виробництва, енергоефективності, впровадження інновацій, а також сприяння створенню нових робочих місць та підприємств, поверненню трудових мігрантів до України (крім суб'єктів великого підприємництва); запобігання та подолання наслідків від встановленого Кабінетом Міністрів України карантину та обмежувальних заходів, пов'язаних з поширенням на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19,

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (крім суб'єктів великого підприємництва);

- **розмір компенсаційної винагороди – 5 %:**
 - розмір річного доходу від господарської діяльності суб'єкта підприємництва на дату укладення договору фінансового лізингу: від 0 до 50 млн. гривень (включно);
 - мінімальний приріст робочих місць суб'єкта підприємництва - 2 працівника;
- **розмір компенсаційної винагороди – 7 %:**
 - розмір річного доходу від господарської діяльності суб'єкта підприємництва на дату укладення договору фінансового лізингу: від 0 до 50 млн. гривень (включно);
 - мінімальний приріст робочих місць суб'єкта підприємництва - 0 працівників;
- **розмір компенсаційної винагороди – 9 %:**
 - розмір річного доходу від господарської діяльності суб'єкта підприємництва на дату укладення договору фінансового лізингу: більше 50 млн. гривень;
 - мінімальний приріст робочих місць суб'єкта підприємництва - 0 працівників.

Група 2 суб'єктів підприємництва:

- **цільове призначення лізингу:** фінансування суб'єктів підприємництва - сільськогосподарських товаровиробників для провадження сільськогосподарської діяльності на період дії воєнного стану та протягом шести місяців після його припинення чи скасування;
- розмір річного доходу від господарської діяльності суб'єкта підприємництва на дату укладення договору фінансового лізингу - без обмежень;
- **розмір компенсаційної винагороди – 0 та 5 %.**

Група 3 суб'єктів підприємництва:

- **цільове призначення лізингу:** фінансування суб'єктів підприємництва для забезпечення пасажирського та/або вантажного перевезення на період дії воєнного стану в Україні;
- розмір річного доходу від господарської діяльності суб'єкта підприємництва на дату укладення договору фінансового лізингу - без обмежень;
- **розмір компенсаційної винагороди – 0 та 5 %.**

Компенсація винагороди надається Фондом суб'єкту підприємництва з метою зниження його фактичних витрат на сплату базової винагороди до рівня **0 відсотків** річних (група 2 та 3 суб'єктів підприємництва) для реалізації мети надання державної підтримки протягом дії воєнного стану та протягом одного місяця після його припинення чи скасування, але не більше одного року з дати укладення договору фінансового лізингу, а після завершення цього періоду та до завершення строку дії договору фінансового лізингу - до рівня **5 відсотків** річних.

Суб'єкт підприємництва повинен відповідати таким критеріям:

1) суб'єкт підприємництва не може бути особою, учасником (акціонером, членом) або кінцевим бенефіціаром якої є громадяни держави, визнаної Україною державою-агресором або державою-окупантом, та/або особою, яка належить або належала до терористичних організацій, юридичною особою, в якій особа, яка належить або належала до терористичної організації, виступає учасником (акціонером, членом) або кінцевим бенефіціаром;

2) суб'єкт підприємництва зареєстрований на території України (крім тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях, Автономній Республіці Крим і м. Севастополі);

3) для новоствореного бізнесу (стартап) суб'єкт підприємництва повинен мати бізнес-план щодо реалізації інвестиційного проекту, на впровадження якого суб'єкт підприємництва укладає договір фінансового лізингу з уповноваженим банком або уповноваженим лізингодавцем;

4) суб'єкт підприємництва разом з учасниками групи пов'язаних з ним контрагентів за останні три календарних роки не отримував державної допомоги, що перевищує суму, еквівалентну 200 тис. євро, визначену за офіційним валютним курсом, установленим Національним банком, що діяв на останній день фінансового року;

5) суб'єкт підприємництва разом з учасниками групи пов'язаних з ним контрагентів за період дії обмежувальних заходів та протягом шести місяців після їх відміни не отримував державної допомоги, що перевищує суму, еквівалентну 400 тис. євро, визначену за офіційним валютним курсом, установленим Національним банком, що діяв на останній день фінансового року;

6) суб'єкт підприємництва не підпадає під обмеження щодо надання державної підтримки, визначені статтею 13 Закону України "Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні".

У період дії воєнного стану обмеження суми державної підтримки, визначені підпунктами 4 і 5 цього пункту, не застосовуються.

Для реалізації мети надання державної підтримки, визначеної підпунктом 3 пункту 4 цього Порядку, суб'єкт підприємництва також повинен бути сільськогосподарським товаровиробником у значенні, наведеному в Законі України "Про державну підтримку сільського господарства України".

Не можуть отримати державну підтримку, відповідно до ст. 13 Закону «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні»:

- кредитні організації, страхові організації, інвестиційні фонди, недержавні пенсійні фонди, професійні учасники ринку цінних паперів, ломбарди;
- нерезиденти України, за винятком випадків, передбачених міжнародними договорами України;
- здійснюють виробництво та/або реалізацію зброї, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, обмін валют;
- здійснюють надання в оренду нерухомого майна, що є одним з основних видів діяльності;
- визнані банкрутами або стосовно яких порушено справу про банкрутство;
- перебувають у стадії припинення юридичної особи або припинення підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця;
- подали завідомо недостовірні відомості та документи під час звернення за наданням державної підтримки;

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

- мають заборгованість перед бюджетом, Пенсійним фондом України, фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування;
- отримали державну підтримку з порушенням умов її надання або умов щодо цільового використання бюджетних коштів, що доведено в установленому порядку.

Рис.3. Алгоритм надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва за договорами фінансового лізингу

Таким чином, розширено можливості фінансової державної підтримки суб'єктам господарювання, а саме:

1. Відповідно до Порядку надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва в частині:

- можливості участі у державній програмі «Доступні кредити «5-7-9%» суб'єктів господарювання державного сектора економіки;
- застосування показника чистого доходу від реалізації замість показника розміру торгівельних площ для великих підприємств роздрібної торгівлі, яким передбачена можливість отримання кредитів у розмірі до 1 млрд гривень;
- застосування для цілей зазначеного Порядку терміну торговельна компанія з метою зниження складності тексту.

2. Відповідно до Порядку надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва за договорами фінансового лізингу в частині:

- поширення вказаного порядку на суб'єктів великого підприємництва;
- впровадження нових цілей державної підтримки, а саме: фінансування суб'єктів підприємництва – с/г товаровиробників для провадження с/г діяльності на період воєнного стану, фінансування суб'єктів підприємництва для забезпечення пасажирського та вантажного перевезення на період дії воєнного стану в Україні, компенсація винагороди за яким передбачається до рівня 0 % річних протягом воєнного стану та протягом одного місяця після його припинення чи скасування, але не більше 1 року з дати договору фінансового лізингу, а після завершення

цього періоду та до завершення строку договору фінансового лізингу – до рівня 5 % річних.